Lutherrózsa

A Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, amely az információáramlást és a lelkiséget kívánja segíteni. Alapítva Urunk 1992. esztendejének adventjében.
Kapják a gyülekezet tagjai, Tata vonzáskörzetének evangélikussága és az érdeklődők. *Megjelenés:* **minden hónap első vasárnapján.**
Kiadó/Szerkesztő: ***Franko Mátyás*** tatai evangélikus lelkész Tel./Fax: **34-588-065**
Drótpostacím: **frankom962@gmail.com** Virtuális újságunk elérhetősége:**http://tata.lutheran.hu**

XXX. évfolyam
Hírlevél
2021. Böjt

(V)álságban a böjt?

Avagy: Miért van szüksége Istennek a böjtömre?

Nem Neki, nekem kell a böjt, ami egyébként sem keresztény „találmány“, minden vallásban jelenlévő ősi gyakorlat a befeléfordulás, az Istenre hagyatkozás hatásos eszköze. Az „eredmény“ persze rendre elmarad, ha nem őszinte vallásos rituálét, hanem álcázott *kalória-csökkentést* vagy *méregtelenítést* – ‘Uram bocsá’ tavaszi súlycsökkenést várnak tőle.

Gyerekkori dilemám

14 éves koromig (‘70-es évek közepéig) falun (Csabacsűdön) éltem, természetes környezetben, szerető családban. Minden esztendőben igen vártam a karácsonyt, hiszen a *fenyő* és a *narancs* illatának – évente egyszer néhány napig narancsot is lehetett vásárolni a helyi ÁFÉSZ-vegyesboltban, szigorúan csak 1-2 kg-ot családonként(!), hogy mindenkinek jusson… – különös keveréke gyerekkorom legboldogabb, csodavárós időszakát jelentette, melyben a kőkeményre szikkadt néhány alapízt (kakaó, málna, vanília, citrom vagy narancs) felvonultató szocialista élelmiszeripar „csúcsterméke“ a *„Konzum“* szaloncukor ropogtatása is kéjes ízmámort okozott testemnek-lelkemnek.

Gyerekfejjel nem értettem, hogy miért is nem lehet az év többi napján se szaloncukrot, se narancsot vásárolni? Egyébiránt miért nincs sűrűbben karácsony? Szép lassan – ugyan nehezen, mert a kamránkban egész évben ott lógtak a *finom tót házi-kolbászok* – megértettem, amit Édesapámtól afféle ‘delegációs mondatként“ gyakran hallottam (bizonnyal ő is a szüleitől vette): *„Fiam, több nap, mint kolbász!“*

Az Élet idővel megtanította: *rendelt ideje van mindennek*. Nem lehet mindennap karácsony, és nagy baj lenne, ha minden nap a böjtöt kellene gyakorolnunk!

Felnőttkori kudarcaink

Nem árulok el titkot, sajnos magam is – néhány sikeres böjtöt leszámítva – abba a táborba tartozom, akik nem az eredményesen böjtölők közé számítódnak… Mi lehet ennek az oka? Egyrészt a böjt nem csak imádsággal átszőtt buzgóságos cselekedet, de ami ugyanolyan fontos benne: *közösségi aktus* is. Aki ‘magányos farkasként’, elmélkedés nélkül, Istent kizárva akar böjtölni, az borítékolhatja a kudarcot!

Hozzájárul ehhez, hogy a *böjt* fogalmát a Katolikus Egyház huszadik század második felére megkopott tekintélye sem tudta a népi vallásosságban elfoglalt eredeti jelentéstartalmában megőrizni, s a „modernitás“ jegyében „kötelezően előírt minimum vállalásra“ csökkentette. Eszerint péntekenként a hívő katolikusnak vállalnia kell Jézus iránti szeretetből a hústól való megtartóztatást vagy valami más önmegtagadást (Nagyböjt péntekein kötelező, s mással nem elcserélhető/kiváltható a húsról való lemondás, s ez igaz *Hamvazószerdára* és *Nagypéntekre* is.) Nálunk protestánsoknál pedig csak a „nagypénteki-böjt“ maradt.

Fogyasztói társadalom, a „jóléti világ“ és a böjt

Legkevesebb, hogy a ma embere számára újra kell definiálni a böjt fogalmát, ami alapvető ellentétben áll a *globális konzum-ideológiával*. A test „megregulázására“ zsugorodott „egészségügyi“ böjt általánosan elfogadott – különben is külön iparág fejlődött ki ennek az igénynek a kielégítésére –, de a vallásos böjt a jóléti világ keresztényei között mára igencsak „elspiritualizálódott“… pedig a böjt attól böjt, hogy nem csak „lelki“, hanem félreérthetetlenül testi is!

A testi böjt ugyanis segít a *fegyelem megszerzésére*, arra, hogy a *Lélek* uralma alá helyezzem a testemet, az ösztöneimet és ennek következtében az indulati, a lelki világomat is. A böjti időszak hasonlítható egy edzéstervhez, melyben a szeretet nagy mérkőzése zajlik a „világgal“. Aki nem képes olykor háttérbe helyezni erkölcsileg helyes és megengedhető vágyait (pl. táplálkozási ösztön), az éles helyzetben rendre az önzést – könnyebbik út, kisebb ellenállás(!) – fogja választani a szeretet helyett.

Kapcsolati világunkban ugyanis nincs valódi *szeretet* lemondás és áldozathozatal nélkül. Az elköteleződés általános hiányát tapasztalhatjuk nemcsak a fiatalok de az idősebbek között is, úgy a párkapcsolatokban, mint a munkában, hivatásban. Nagyítóval kell keresni – tekintet nélkül nemre, pártállásra, vallásra(!) – a hiteles embereket, akik tényleg azt teszik, amit mondanak is, úgy élnek, ahogyan hirdetik, azaz elvhűen élnek. Sajnos erkölcsi tartásukban megroppant gerincűeket bőven találunk mindenhol!

Húst enni vagy sem?

Nem ez itt a kérdés! Ha vallásos böjtről beszélünk, gyakran a húsevés kerül a központba. Miért is? Mert a böjt fogalmához különféle igazságokat tapasztottunk, s ezzel tompítottuk, sőt leszűkítettük a szó igazságtartalmát. Mivel sokféleképpen lehet böjtölni, ezért „letudjuk“ a böjtöt a hústilalommal, talán azért is, hogy ne kelljen belegondolnunk, Isten előtt valami más is kedves lenne… lemondás egy ártó, rossz szokásról, a szociális média mértéknélküli fogyaszatásáról vagy a lassan *szenvedélybetegséggé* nőtt „kockulásról“… (Időrabló számítógépes, online-játékok mértéktelen „űzése“, ami menekülés a valóságból!)

A böjt haszna

Ha alapfontosságú testi dolgokról időszakosan lemondunk, majd újra élünk velük, jobban meg tudjuk becsülni azokat. Mennyire tudunk örülni az ízeknek egy-egy böjti időszak után. Isten gondviselő, megtartó szeretetét és jó ‘illatát’ ízlelhetjük meg újra.

Persze minden külső és belső érzékünkkel lehet böjtölni. Így lehet a szemnek is böjtje. (Pl. nem tévézek, nem csüngök a *Netflix*-en vagy az *HBO*-n!) A szavak böjtje után milyen hangsúlyossá és áldásossá tud válni egy-egy bátorító szó, de egy „kapcsolati böjt“ után is, milyen gazdagító és színes tud lenni az újra-találkozás, sőt a kifakulni látszó barátság vagy szerelem is meg tud újulni!

A böjt az Istenre hagyatkozás eszköze volt mindig, s az ma is. Benne átélem teremtményi korlátoltságomat, hogy menynyire kiszolgáltatott és Istenre-szorult vagyok, hogy gyökeresen Tőle függök, s hogy semmi nem magától értetődő életemben, még egyetlen szívverésem sem! Mindezért *hálát* adni, az *áldás* maga! – *fm*

Kedves Testvéreim!

Szeretettel köszöntöm a *Luther-rózsa* -hírlevelünk 30. születésnapjának évében jelen böjti számmal minden Olvasónkat. Köszönhetően a modern technikai eszközöknek sok emberrel tudom tartani a kapcsolatatot, de jónéhány hittestvérünk – internet híján – a vizuális élményekből eleve ki vannak zárva, s bizony néha egy-egy jó kép többet mond el sok-sok szónál. Ilyenkor komoly segítség a hagyományos „nyomtatott sajtó“ – persze ez sem pótolja a személyes találkozást.

Böjti számunkban először *Luther Mártonra* emlékezünk, halálának 475. jubileumán. Ezt követik a „digitális reformációval“ kapcsolatos észrevételeim egy cikk formájában, majd a február eleji *Házasság Hetének* „tatai arcai“t ismerhetjük meg közelebbről egy rövid riportban. Utána egy régóta tervezett beszélgetésünkbe invitálom az Olvasót, mely a „generációkon átívelő áldások“-cikksorozatunk legújabbja. Vírushelyzeti kényszerű távolságtartásunk apropóján az utazásokról – illetve azok elmaradásáról és hiányáról – szedtem össze néhány gondolatomat, majd a szokásos áhitataimból készítettem egy rövöd összeállítást, böjti lelki útravaló gyanánt.

Számos visszajelzésem van, hogy a Testvéreknek nagyon hiányoznak az alkalmak, s tanúsíthatom – lelkészkollégáimmal egyetemben –, hogy jómagam és kollégáim is már nagyon várjuk, hogy újra szószéken állhassunk, s esetlegesen ne csak rideg kamerába nézzünk vagy computer előtt üljünk! Az evangélium hirdetése természetesen megtörténhet a media modern eszközein keresztül is, de a jó hír leghatékonyabb továbbadása mindig *„viva vox evangelii“* (élőszóval hirdetett evangélium) volt! Azt már csak halkan merem leírni, hogy szóban mindig egyszerűbb, sőt, könnyebb, nemkülönben jóval energia- és idő-hatékonyabb elmondanunk gondolatainkat, mint technikai eszközökön keresztül.

Köszönöm a Testvérek bátorító visszajelzéseit, tisztségviselőink rugalmasságát ügymeneteinkben, az észrevételeket *online-munkám*mal (erre kellene egy jó magyar szó!) kapcsolatban és a Testvérek anyagi, lelki támogatását!

Kísérje áldás mindannyiunk erőfeszítését jelen helyzet „túlélésére“, s legyen kegyelmes hozzánk Megtartó URunk életünk minden dolgában!

Lelkipásztori szeretettel és imádsággal:

Fotó: dobosjana

Erős vár a mi Istenünk!

Rövid-hírek

Január 21-én, szerdán este 18 órai kezdettel a *Szent Kereszt Plébánia* templomban megtartottok az *Ökumenikus „Imahét“* egyetlen alkalmát. A vírushelyzetre való tekintettel csak ezt az egy rövid alkalmat, amit most nem követett szokásos szeretetvendégség, mely mindig igen jó keretet adott a testvéri beszélgetésre. Az erre a napra rendelt igealapú téma/mottó: *„Közös imádkozás”* volt. Az igehirdetés szolgálatát *Dr. Szabó Előd* református lelkipásztor végezte, Jn 15 alapján *„Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda.“ Havassy Bálint atya* liturgiával, jómagam zsoltárolvasással és imádsággal szolgáltam. A zenei szolgálatot most ketten végezték, a helyi kántor (Erzsike) és a „mi kántorunk“ (Betti).

Fotó: frankom

Január 26-án délután megtartottuk szokásos zárszámadó presbiteri ülésünket, amit felügyelőasszonyunk *Gróber Judit* vezetett le. Ülésünknek – az általános tájékoztatómon kívül – egyetlen napirendi pontja volt, a Számvevőszéki Bizottság által átvizsgált és jóváhagyott 2020-as pénzügyi esztendőről szóló jelentés elfogadása, amit *Szélesné Szabó Teodóra* (pénztárosunk) terjesztett elő. Örömmel nyugtáztuk, hogy bár igen jelentős perselypénzcsökkenést – mivel nem tudunk a vírushelyzeti előírásoknak megfelelően istentiszteleteket tartani a templomterünk kicsinysége miatt – kellett elkönyvelnünk, hála áldozatkész testvéreink rendszeres adományainak, egyházfenntartói járulékok befizetésének – amit Gyülekezetünk Vezetősége nevében itt is köszönünk(!) – egyházközségünk „működőképességét“ veszélyeztető pénzügyi helyzet nem állt elő.

Fotó: frankom

Jelentem, hogy a koratavaszi jobb idő beálltával – amikor a templomtér szellőztetése is megoldható – **szerettük volna elkezdeni a vasárnapi istentiszteleteink tartását,** ahogyan azt a nyári időszakban, a **járványügyi rendelkezések betartásával(!)** eladdig is tettük. Sajnos a Covid-vírus harmadik hullámának felfutása miatt – orvosokkal is konzultálva – *Gyülekezetünk Elnöksége* **az istentiszteletek újraindításának elhalasztása mellett döntött**. Reméljük, hogy Nagyhétre „normalizálódik“ a helyzet. **Testvérek eddigi türelmét és imádságaikat kérjük és köszönjük!** frankom

475 éve halt meg Dr. Luther Márton

Luther Márton (1483-1546) a reformáció elindítója és vezéregyénisége, kétségkívül a XVI. sz.-tól kezdődően a kultúrtörténelem, az egyháztörténelem, de nyilván az sem túlzás, hogy az újkori Európa egyik legkiemelkedőbb egyénisége. Manapság divatos kifejezéssel élve azt is mondhatnánk, hogy *Luther Márton* korának „másként gondolkodója" volt...

Amikor Európának éppenséggel az egységre, a stabilitásra, a megerősödésre lett volna szüksége, a társadalmi és gazdasági viszonyok miatt, Luther alaposan felkavarta az érzelmeket a sajátos igazságkeresésével, hogy ti. az ember *nem cselekedetei által, hanem a hite által üdvözülhet*.

Luther munkássága

Luther a Szentíráshoz, ezen belül is az evangéliumokhoz fordul. Kezdettől fogva hirdeti, hogy a Szentírás olyan erő, amit később a hagyomány már csak értelmez. Felfedezi, hogy az Isten igazsága alapvetően más, mint az ember igazsága.

A fentiek értelmében a reformáció egyik leglényegesebb alaptétele az, hogy az embernek *cselekednie kell a közjó érdekében*, szinte kötelező erővel részt kell vennie a gazdasági és társadalmi életben. A vallásos egyén az Istenhez való viszonyában ugyanakkor teljesen magára van utalva, nem szükséges más közvetítése.

A protestantizmus előtti időkben, az Egyház tanítása szerint, a földi élet a túlvilágra való felkészülést jelenti. A munka gyakori eredménytelensége, a „bogáncstermés" (vö. *„legyen a föld átkozott miattad, fáradsággal élj belőle egész életedben! Tövist és bogáncsot hajt neked"* 1 Móz 3,17-18) pedig az emberiségre mért büntetés – a bűnbeesés miatt.

A reformációval született meg az az elképzelés, amely a világi pályán végzett tevékenységet az Isten iránti hálának tekintette és ettől kezdve ez a tevékenység sajátos erkölcsi tartalmat (protestáns munkaetika!) nyert. Ezzel kapcsolatban fektették le a *puritánok* azt az alapelvet, miszerint a legjobbat cselekedni mindkét világon (To make the best of both worlds) kötelességünk. Ez pedig nyilván azt jelenti, ha valaki híven munkálkodik itt a földön, akkor Isten megáldja földi javakkal, halála után pedig reménye van az örök boldogságra. Ugyanakkor az sem vitás, hogy a későbbiek során ez az elv egyre inkább eltolódott az evilági értékek javára. Mindez a későbbiekben azt is eredményezte, hogy a kereszténység évezredes tanítása, az „örök élet reménye" vesztett jelentőségéből a dolgos hétköznapokban.

Luther halála

1546. január 23-án a betegeskedő Luther *Wittenbergből Eislebenbe* indult, hogy egy örökösödési vitájában a mansfeldi grófságnak közvetítsen. Felesége érthetően nagyon aggódott 63 éves férjéért, aki szeretett *„Katá"*ját több levélben is nyugtatni próbálta: *„Te akarsz aggódni az Isten helyett? Mintha Ő nem tudna akár tíz Martin doktort is teremteni? Hagyj kérlek aggódásoddal, van egy jobb Gondviselőm is, Aki a bölcsőben fekszik, a Szűzanyán csüng, s a Mindenható Isten jobbján ül... Ez adjon neked nyugalmat!"*

*Eisleben*ben február 18-án éjjel egy óra tájban hidegrázásra és erős mellkasi szorításokra ébredt. Halálfélelmében a következő buggyant ki belőle: *„UramIsten, ez nagyon fáj...félek, s hozzád mennék!"* Háromszor is elimádkozza Jézus szavait a kereszten: *„Kezedbe ajánlom lelkemet, te váltasz meg engem, URam, igaz Isten!"* (Zsolt 31,6) – aztán teljesen elerőtlenedik. A mellette virrasztó *Justus Jonas* és *Michael Coelius* ellenőrizni akarják, hogy a haldokló biztosan áll-e hitében és hangosan kérdezik: *„Drága Atyánk, vallod-e Krisztust, Isten Fiát, a mi Megváltónkat?"* Luther határozott igennel válaszolt, s aztán eszméletét vesztette.

> Néhány nappal halála előtt Luther még szószéken állt. Hangsúlyozta, hogy csakis Krisztus igéjéhez kell tartani magunkat. Betegsége miatt már nehezen beszélt. „Ámen" helyett így fejezte be prédikációját: *„Túlságosan gyenge vagyok. Elégedjünk meg most ennyivel."* Másnap még ezeket a sorokat vetette papírra: *„Vergilius Bucolicáját és Georgicáját senki sem érti meg, aki nem volt öt évig pásztor vagy földműves. Cicero leveleit (így látom) senki sem értheti meg egészen, aki nem forgolódott negyven évig jeles államügyekben. Senki ne gondolja, hogy megízlelte a Szentírást, hacsak nem kormányozta a gyülekezeteket száz évig a prófétákkal... Koldusok vagyunk, ez az igazság."*

Háromnegyed három tájban Luther békésen elaludt, a halál okának szívinfarktust állapítottak meg. A következő nap a a hallei festőművész *Lukas Furtnagel* az elhunytról rajzot készített és viaszból megcsinálta Martin doktor halotti maszkját is. Nagy részvét mellett egy cinkkoporsóban Luthert *Wittenberg*be (Schlosskirche) vitték, ahol *február 22*-én helyezték örök nyugalomra.

Luther halála egyházpolitikai esemény volt. Korabeli katolikus oldalon azzal számoltak, hogy az évek óta birodalmi átok (anathema) alatt álló „eretnek Luthert az ördög – remélhetőleg – rögtön a halálos ágyáról viszi majd el".

Bár Luther végrendeletében (ez Evangélikus Egyházunk tulajdona!) közvetlen örökösének feleségét tette meg, mégis gyámság alá helyezték. Ennek következtében 5 gyermekére és az özvegyre keserves idők borultak. 6 évvel később, 53 évesen, *Torgau*ban *Katharina von Bora* is lelkét visszadta Teremtő URának...

fm

Digitális (kényszer) reformáció? (avagy) Egyházépítés távolból...

Lassan 35 éve is van, hogy *Szabó Lajos* – egykori zuglói lelkész – egy testvéri beszélgetésben azt mondta nekünk, – *Decmann Tibi* és *Detre Jancsi* évfolyamtársaimmal együtt alkottuk az áhitatos hallgatóságot, mint ifjú teológusok – *„Ne menjen senki evangélikus lelkésznek, ha nincs gyakorlati érzéke!“* Nos, az élet egy nagy gyakorlat, telve kihívásokkal és a mögöttünk álló egy esztendő bizonyította, hogy ilyen készségre, improvizációra, bizony nagy szüksége van korunk lelkészeinek, papjainak, prédikátorainak. Mindemellett jól jön a legalább alapfokú ismeret a modern közösségi médiumokról is, de nem árt a jártasság a kommunikációs eszközök és programok használatában sem...

Gondolataimat személyes élményeimmel kell kezdenem... A tavalyi esztendőben, március 19-én jelentkeztem először video-üzenettel – nem mint *„youtuber“* vagy *„podcaster“* – ezek a fogalmak generációm számára kissé misztikusan hangzanak – hanem egyszerű vidéki lelkészként a *cyber*-térben, hogy megpróbáljam elérni ezen a csatornán keresztül is a gyülekezetünkhöz tartozókat. Hamar rá kellett döbbennem, hogy ez a „mozgóképi világ“ egészen másképpen működik, mint az újságírás vagy az élőbeszéd, s bizony el kellett indulnom a digitális tartalomkészítés szamárlétráján...

HomeChurching? ...Hát az meg mi fán terem?

A *homeoffice*-olás mint fogalom ismert volt számomra, s bár már több mint 10 éve általában távoktatásban készítem fel a konfirmandusokat – kényszerből fakadó szórvány-helyzeti „adottság“ –, de otthonról szószékelni, gyülekezetet vezetni az egészen új volt számomra; és most nem az ezzel együttjáró adminisztrációra gondolok, hiszen azt eddig is így csináltam.

Az Egyház lényege a *congregatio* (gyűlés, gyülekezet) és a *communio* (közösség), ami a hitélet ünnepi és hétköznapi gyakorlatában válik megtapasztalhatóvá. Jelen helyzetünkben viszont a kihívást éppen ez jelenti: *Hogyan lehet közelséget közvetíteni a távolból?* Folyamatosan változó helyzetben – mondjuk ki nyíltan: ebben a mostani *krízisben* – hogyan lehet kiszámíthatóságot, megbízhatóságot nyújtani, ami a közösségi élet lételeme?

Távolság és közelség...

Nyilvánvaló, hogy egészen más, ha a hívek 10-15 méterről látják a papot a szószéken vagy másfél méteren belülről mutaja a kamera az igehirdető arcizmainak mikromimikáját is... Egy TV-s legenda (Vitray) mondta: *„A képernyő mindent megmutat az emberről“*. Éppen ezért, én nem vagyok a feltétlen híve annak, ha *professzionális felkészültség és háttérsegítők nélkül*, *„csak úgy mobiltelefonba mondva“* online-istentiszteletet tartanak. Tapasztalataim szerint – nem csak evangélikus igehirdetőket néztem meg – van, aki igen talpraesetten és jól, sőt kiválóan képes ezt is csinálni, de a többségnek ez még ismeretlen terület... A rendszeres istentiszteleti közvetítések fontosságát nem szeretném kisebbíteni, hiszen – főleg az idősebbeknél – nagyon fontos a *periodika*, a megszokott liturgia, de *ugyanilyen fontos(!)* a gyülekezet jelenléte is.

Egy online-istentisztelet sosem fogja pótolni a *közös éneklést* és *imádságot*, a melletünk ülő testvér *biztató mosolyát* és persze az ismerős *„templomszagot“* vagy a *„templomos-csöndet“* és azokat a rövidebb-hosszabb beszélgetéseket sem, melyek főleg az istentisztelet után alakulnak ki a gyülekezeti teremben vagy éppen a templomkapu előtt állva... S ha valamikor általánosan elterjedtté válna – Isten ne adja(!) – az online-úrvacsora-osztás/vétel az már a közeli vég – a gyülekezeti mindenféleképp(!) – kezdete lenne...

„Láthatóan evangélikus“-ból érthetően evangélikus...

Már jóval az ismerős fenti szlogenünk megjelenése előtt hangoztattam nagyobb egyházi fórumon is, hogy elérkezett egyházunk az ortodoxia fázisába, azaz nem kerülhetjük meg a tanítást/tanulást. Amit evidenciának tartunk, azt is ismételni kell! Ahogyan az oltár előtt kimondott – jobb esetben ‘ásó-kapa-nagy-harangig’ tartó – igennel nem ér véget a másik *meghódítása/megértése/tanulása*, ugyanúgy életünk végéig „tanulnunk kell a Krisztust“. Ez a „tanulás“ ugyanis nemcsak intellektuális folyamat, amelyben a Krisztusról szóló tanítást elsajátítjuk, hanem Krisztus elfogadása is úgy, hogy régi énünket feladva követjük Őt.

Szépen és hosszan szólni a hit dolgait, azt általában tudják az igehirdetők. Az igazi próbatétel mindenki számára az, amikor *röviden* és *érthetően* kell ugyanezt tenni. A közösségi média erős hatása alatt élő mai emberhez eljuttatni az evangéliumot az Egyház *legnagyobb energiát igénylő missziója* lesz az elkövetkező években!

Útkeresésben – személyes tapasztalataim

Lelkészkollégáimmal egyetemben – akik sóhajtottak velem együtt egy nagyot, és belevágtunk ebbe az új, számunkra többnyire ismeretlen szolgálati területbe, jelesül az „online-munkába“, a *„HomeChurchig“*-be – és ezzel egy érdekes világnak lettünk részesei: interaktívvá vált az igehirdetés! Nemcsak bátorító, de a lelkészt inspiráló, jobbító testvéri észrevételekkel tűzdelt emailek/telefonok érkeztek, amit minden igehirdető örömmel vesz. Számomra a „tűzkeresztséget“ az ádventi 5 percesek adták/jelentették:

https://studio.youtube.com/channel/UC5Bgn1jOwEkTUTnUflZFnEg/playlists

Igen tanulságos 4 hét volt ez számomra, telve technikai kihívásokkal(!), de a visszajelzésekből egyértelműen kiviláglott: *1) jóval több embert értem el így, mint „hagyományosan“ 2) örömmel várták az újabb és újabb „video-áhitatokat“ 3) sokak számára lelki táplálékot jelentett* az ádventi időszakban és segített a karácsony-várásban. (Európa több országából, ahol szétszórtan magyarok élnek, de még a tengerentúlról is érkezetek biztatások, visszajelzések.)

Quo vadis (online)ecclesia? – *Közösségszervező* helyett *közönségszervező* lelkész?

A kommunikációs stratégia alaptétele, hogy ismerni kell a *„célközönséget“*... Homiletikából (prédikálás-tan) úgy tanították nekünk, hogy *„ember-egzegézis“*, azaz: ahogyan a prédikátor igyekszik megérteni a bibliai szöveg (textus) üzenetét (kérügma), ugyanúgy meg kell értenie az embereket is, akiknek prédikál.

Ha a statisztikát nézzük, akkor tényleg örömteli, hány emberhez juthat el a lelkész egy-egy jól sikerült istentiszteleti közvetítése, érdekes bibliaórai tanítása vagy egyszerűen egy társadalmi jelenséggel kapcsolatos értékalapú véleménye. Ezek mind fontosak és a lelkipásztori hitelességet munkálják, de a papot a gyülekezet azért választja meg, hogy *elsősorban a „helyi híveket“* vezesse, gondozza, életvezetési kérdéseikben tanácsolja, magyarul: *megtartsa* őket a Szentlélek segedelmével az *Egyház*ban, sőt, hitéletükben még növekedjenek is! Ha ezt becsülettel elvégezte és maradt ideje, energiája és van rá *elhívása, küldetése* és *karizmája* (kegyelmi ajándék) is, akkor misszionáljon... elsősorban a kallódó evangélikusokat – vannak kikonfirmáltak bőven! (Véleményem szerint a legnagyobb és legeredményesebb missziója a mindenkori gyülekezeti lelkésznek, ha hűséggel teljesíti vállalásait és örömmel szolgál!)

Mivel nem mindegyik lelkész istenadta tehetség a média-megjelenésben – mások az erősségeink és a gyengéink –, hiszen a *„kegyelmi ajándékok különbözőek, de a Lélek ugyanaz“* (1 kor 12,1), ezért csak az online-munkára helyezni a hangsúlyt nem lenne bölcs döntés. Mindenkinek szüksége van arra, hogy *személyként respektálják,* s ha valaki már csak egy számként van jelen a „system“-ben, akkor ezzel megfosztották attól az emberi méltóságtól, amit istenképűségünkbe plántált a Teremtőnk.

Real vagy digital? Az egyház jövője analóg!

Ha a lelkészek/lelkésznők ott vannak az *Instagram*-on, *streamelik* az istentiszteleteiket a *Youtube*-on, egyébként pedig keresztényként *influencer*-kednek, ettől még nem lesz digitális reformáció az egyházban, de kétségkívül az „úttörő kevesek“ jelenléte kiber-térben jelzi: *az Egyháziak nem csak felfedezték, de kezdik komolyan venni az internetes jelenlétet.*

Jóllehet az elmúlt hónapokban érezhetően emelkedett az internetes egyházi/gyülekezeti ajánlatok száma, amik segítenek erősíteni az egyházi kötődést, de az istentiszteletek, áhitatok atmoszférája, a személyes lelkigondozás – jellegükből fakadóan – továbbra is „analóg“-ok maradnak.

Lassan 20 éve, hogy hosszú hónapokon keresztül újra és újra arról prédikáltam, hogy az élet szépségét a tartalmas találkozások adják. Most ebben a *„covidos“* időszakban különösen is érzem ennek az igazságtartalmát... Ha ezek a találkozások most csak virtuálisan jöhetnek létre, az nagyszerű, mert békességet és reménységet táplálnak, félelmeket oszlatnak, de ezek csak pótlékok, segédletek, hogy „túléljük“ ezt a mostani nehéz időszakot! Nem csak hiszem, tudom is: *Istennel együtt sikerülni fog!*

frankom

Támogatás

Evangélikus Egyházközség Tata

számlaszáma:

63200119-14926282

Egyházfenntartói járulékát, adományait itt is tudjuk fogadni.

Támogatását köszönjük!

Olvasd, linkeld!

Vidd el az otthonmaradtaknak!

Itt olvashatóak a korábbiak:

http://tata.lutheran.hu/ujsag_hirlevelek.htm

Egységben az egységről...

Beszélgetés a Házasság Hetében a házasságról

Közhelyes igazság, hogy a jó házasságon, a boldogságért dolgozni, olykor küzdeni kell – elsősorban önmagunkkal. Régi tapasztalás az is, hogy a társadalom legkisebb egységének, a párkapcsolatnak, a házasságnak a minősége kihat az össztársadalmi legnagyobbra is. A „boldogulás" bonyolult egyéni és közösségi folyamatában bizony olykor nem árt a külső támogatás, legyen az egyházi vagy állami segítség. Beszélgetőpartnereim e két területen, de ugyanazokért a célokért dolgoznak. *Pataki Gergely* – gyülekezetünk presbitere – mint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, Közép-Dunántúli Régiójának regionális ügyvezetője, felesége *Kovács Ivetta* pedig a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei pályázati referenseként.

Köszönöm, hogy elvállaltátok a beszélgetést, vágjunk is bele! Mit jelent számotokra az egység?

Gergő: Amikor felkértél minket, örömmel mondtunk igent, de rögtön el is kezdtem gondolkodni, vajon tudok-e majd valami találó, szép definíciót mondani a házassággal kapcsolatban? Kérdéseimmel gyakran csodálatos magyar nyelvünkhöz fordulok, s a szavakat „ízlelgetem". Bár most is segítségemre volt a jobb megértésben, mit is jelent a házasTÁRS-am, a FELE-ségem – kár, hogy a *férjre* nem találtam semmi hasonlóan mély jelentésű szót, talán nincs is – de végül is arra jutottam, hogy a házasság, ahogyan az *együttjárás* is: titok. Mi most is együttjárunk, csak most kapcsolatunkban egy másik szakaszt járunk be...

Mióta is?

Ivetta: Már 12 éve... Nekem az egység mindenek előtt *társ*kapcsolatot jelent – s örülök Gergő, hogy ezt kimondtad – és mindenképpen *egyenrangúságot*. A mi házasságunk éppen azért működik és elfogadható, hogy házasságban éljek, mert egyenrangúságban vagyunk. Fiatal lány koromban nem voltak előttem igazán jó minták, olyan házasságok, amire azt tudtam volna mondani: *„Na egy hasonlóban én is szívesen el tudnám képzelni magam!"* Házasságunkra, amiben most élünk és Gergővel ki tudtunk alakítani, arra tényleg az egység, az egyenrangúság jellemző, hogy egymásért vagyunk és nincsenek közöttünk harcok. Sajnos sok olyan párkapcsolatot, házasságot láttam és tapasztaltam, amiben harcoltak egymással. Ha nekünk harcunk van, akkor a világ történéseivel harcolunk.

Semmi súrlódás, egymáshoz csiszolódás?

Ivetta: Ne érts félre, ez nem azt jelenti, hogy nincsenek néha vitáink – mi is otthon vagyunk a legszintébbek – de az élet folyásával kapcsolatban gondolataink, értéklátásunk alapvetően megegyezik. Kisebb eltérések apróságokban és temperamentumban vannak, de mindkettőnknek nagyon fontos a munkánk, a családunk, a barátaink, az együtt, csak kettesben eltöltött idő. Ebben is tudunk egy egységet, egyensúlyt találni. Az áldozatvállalásban is egyenrangúságra törekszünk, hogy csak annyit vállaljon fel a másik, ami jólesik neki és „működtesse a rendszert", s ne kelljen több lemondással élnie, mint a másiknak. Így vagyunk mi egymásért egységben, beleértve az Istent és a közös hitünk dolgait is, ami gyerekeinkel együtt körbeöleli családunkat.

Mondanál erre példát?

Ivetta: Kifejezetten sokat ad hozzá az érzelmi életünkhöz, hogy közösen imádkozunk, hogy Gergő rendszeresen Bibliát olvas és felolvas belőle nekünk, a gyerekeknek, nekem is, hogy együtt járunk templomba, hogy egy közösség részei lehetünk, nekem ez is beletartozik az egység fogalmába...

Gergő: Azért ez egy dinamikus egység, mert újra és újra megfogalmazzuk magunknak egymást, a gyerekeinket a közös célokat...

Ivetta: Mi nem voltunk nagyon fiatalok – már elmúltunk harminc évesek –, amikor „belementünk" a házasságba. Egy nagy szerelemre épülő kapcsolat a mienk, ami most is tart és persze ápoljuk, de amikor a közös élet mellett döntöttünk, akkor mi igen alaposan átbeszéltünk mindent: *Mikor és hol kötünk házasságot? Hogyan leszünk mi egy gazdasági közösség? Ki milyen házi munkát utál? Gyerekeinket melyik templomban kereszteljük, hogyan neveljük őket?* Tényleg mindent igyekeztünk átbeszélni, s ez egy másfél évig tartó komoly beszélgetéssorozat, s mondhatom küzdelem volt mindkettőnknek, mert volt már tapasztalatunk, hogyan nem szeretnénk... s kerestük, hogy mitől tudna talán a mi házasságunk jobban „működni" .

De az élet éppen attól 'élet', hogy előre nem lehet mindent eltervezni benne...

Gergő: Ez így igaz, de sok-sok mindenre fel lehet készülni és mi nagyon sokat beszéltünk már akkor is, és most is... Ez egyfajta folyamatos újratervezés nálunk.
Ivetta: Nagyon érdekes, hogy úgy vagyunk egységben, úgy vagyok *egész* hogy nem kellett feladnom az én-határaimat, a saját elképzeléseimet, vágyaimat. Ugyanakkor nekem a házasságunk idejére esik egy komoly önismereti folyamat, amiben jobban megértettem magam, hogyan komfortos nekem az élet, s hogyan tudok boldogan élni abban a közegben, ami körbevesz, s hogyan tudok kapcsolódni ahhoz az emberhez, aki a másik „felem".

Ivetta az előbb azt mondtad, hogy nem láttál jó házassági mintákat. De a rossz példa is lehet előbbrevivő... Tudom, hogy munkátokban inkább a szociális diszharmóniával találkoztok...

Ivetta: Van tapasztalatunk ebben, jóllehet mindketten a vezetés-irányítás területén dolgozunk. *Gergő* végzettségét tekintve mint *szociálpolitikus*, én pedig mint *szociális munkás*.

Mi a különbség? A kívülálló számára ez a kettő egyet jelent: az egyén, a közösség jólétéért végzett munkát.

Ivetta: Már a képzésben is megmutatkozik a különbség. Én például tanultam olyan dolgokat, amit Gergő nem, s talán nem is végzett munkája során. Közvetlenül az egyéni eset-kezelésben, amit a köznyelvben talán gondozási munkának hívnak, ebben nekem nagyobb a tapasztalatom, illetve ennek az elméleti, szakmai, kutatási módszereiben én többet dolgoztam, meg ez mindig is nagyon érdekelt. A szociálpolitikus inkább az ágazat irányításával, jogi, strukturális kérdésekkel foglalkozik...
Gergő: Igen, de ez az én esetemben nem is szerencsés, mert az amit én tanultam vagy amit a szociálpolitikusi diploma általában jelent, azt a gyakorlatban most nem is csinálom. A szociálpolitikus tényleg rendszereket épít ki, kutat, publikál, részt vesz az ágazattal kapcsolatos szakmai döntéshozatalban, de amit én csinálok az a rendszer irányítása, 'menedzselése'. Összefogom azokat a diffúz folyamatokat, amik ezt a területet meghatározzák, s próbálom egységes mederben tartani, azaz szervezetirányító vagyok, s nem politikus...
Ivetta: Igen, Gergő a szervezeti részt látja nagyon jól, az esetleges működési megbicsaklásokat, a jogszabályi és az ellenőrzési

környezetet, illetve hogy melyik hivatal mikor mit fog kérni tőlünk... Ami az én „erősségem", amit én látok jobban, az inkább a kapcsolattartás emberekkel, kollégákkal, beosztottakkal és ügyfelekkel. Engem mindig is az ember érdekelt a folyamatban.

Segítő foglalkozásban dolgozók házasságában sokszor gondot okoz, hogy a munkahelyi problémákat „hazaviszik", ami egy plusz feszültségforrás vagy teher. Ez nálatok hogy van?

Ivetta: A munkahelyi gondjaimat én hazaviszem. Szakmai feladataimat, kihívásokat szeretem megbeszélni Gergővel. Ő többnyire más aspektusból közelíti meg ezeket és nagyon jó konstruktív ötletei vannak, amik segítenek a döntéseimben. Ilyen szempontból is „szerencsésnek" mondhatom magam. Jól illeszkedik a személyiségünk, jól bírjuk egymás őszinteségét és ami nekem nagyon fontos volt mindig, hogy a szabadságvágyam legyen tiszteletben tartva, ami egyik alapfeltétele, hogy 'önmagamban' is boldog lehessek.
Gergő: Ha belegondolok, akkor én sokkal inkább hazaviszem a munkahelyi kérdéseimet, de a család, ahol elfogadnak, az segít 'átbillenni', hogy otthon férj legyek, apa lehessek... Éppen ezért nagyon fontosnak tartom a házasságban a *tudatosságot*, hogy tisztában legyünk azzal, mi az ami mindkettőnket újra és újra feltölt, mert a gyermekeink is akkor lesznek boldogok, ha mi boldogok vagyunk. Számunkra ez az együtt töltött minőségi idő. Legyen az egy vacsora kettesben, egy séta vagy bowlingozás, a lényeg, hogy együtt legyünk: *mi ketten*.

A körülmények olykor megítélnek minket, s olykor kríziseket is átélünk. Ti hogyan oldjátok meg ezeket?

Ivetta: *Preventív módszerrel*. Mi rengeteket beszélgetünk! Tényleg mindent át- és megbeszélünk: *mit láttunk, mit olvastunk, mit gondolunk egy-egy aktuális jelenségről*. Számomra minden kapcsolat minőségének „alfája és ómegája": a *kommunikáció*. Párbeszéd a házasságban, a családban, gyereknevelésben, a munkában!
Ha pedig van kisebb-nagyobb válság, akkor én mindig visszagondolok a boldog, bensőséges pillanatokra, élményekre, s tudatosítom, hogy ha most valamiben hiányt is élünk meg, az áldás valamikor biztosan jönni fog, hiszen a múltban is megadta a JóIsten... Ez mindig erőt ad és átlendít a holtponton minket.

Végül hadd kérdezzem: Mi az ami most rövid- és hosszútávon célként előttek lebeg?

Ivetta: Az igazán rövidtávú, hogy végre legyen vége ennek a vírus-válságos időszaknak, hogy a gyerekeink együtt lehessenek a nagyszülőkkel, mint korábban, mert erre az elmúlt egy évben nem volt lehetőség, s arra sem, hogy akár rövidebb időre is, de elmehessünk valahova Gergővel – kettesben. A hosszútávú pedig: azt hiszem most mindketten a munkánkra összpontosítunk jobban, a szakmai előmenetelünkre, a „karrierünkre".

A covid-mentességet én is nagyon várom, a szakmai fejlődésetekre, s mindenek előtt a házasságotokra, gyermekeitekre Isten megtartó kegyelmét, gazdag áldását kívánom és kérem. Köszönöm a beszélgetést!

Van abban valami jó, ha egy lelkész évtizedeken át szolgálhat egy helyen... Nem csak egyéni sorsok generációkon átívelő hatásait tapasztalhatja meg a pap, de az ÚRIsten gondviselésének, áldásainak távlataiba is bepillantást nyerhet. *Dr. Vancsai József* és *Dr. Vancsai Józsefné (Ildi)* egy 'elválaszthatatlan páros', akik minden-vasárnapos jelenlétükkel, presbiterségükkel évtizedek óta nemcsak tartóoszlopai gyülekezetünknek, de egyházszeretetből, hűségből és keresztény derűből mintaadók is: *hitben járni, evangélikusnak lenni jó.*

Hitmegerősítő emlékek sodrásában

Beszélgetés hitről, családról és evangélikus elkötelezettségről

Mit jelent számodra a szó: evangélikus?

Ez nekem olyan természetes, mint a levegő... gyerekkorom óta, ha vasárnap volt, én mindig templomban voltam – a nagyapám *(Nagy Lajos)* evangélikus lelkész volt. Szüleim *Dombóváron* egy rövid ideig laktak, onnan kerültek fel *Budapestre*, ahol maradék pénzükből egy kibombázott lakást tudtak venni a Csörsz utcában. Közben egy ideig laktak itt *Tagyospusztán* is, ezalatt édesapámat bebörtönözték, mert *„nem aratta le időben a kukoricaszárat"*... Amíg szüleim a budai szétbombázott lakást igyekeztek helyrehozni, mi az öcsémmel lekerültünk *Gyúróra* a nagyapámhoz, aki ott volt lelkész 40 éven át, egészen 1952-ig, a nyugdíjazásáig.

Hatéves koromig voltunk ott, így elmondhatom, hogy születésemtől fogva minden vasárnap templomba járok... Még az elemi iskola első félévét is ott kezdtem el – a régi „osztott rendszerűben", minden padsor más osztály volt(!) – a második félévben kerültünk *Budapestre*, s azután ott jártam iskolába.

Most, hogy így 'be vagyunk zárva' sokszor eszembe jut az egyik újság kérdése: *„Mi a legkedvesebb hang az Ön számára?"*... Nekem a harangszó! Amikor küldted az ádventi időszakban az „ötperceseket", akkor a legelső elejére betetted a tatai harangunk hangját... Vissza is írtam, hogy ennek nagyon örültem. Biztos, hogy a gyúrói harangszó emléke mélyen lelkembe véződött és az is, ahogyan nagyanyám esténként lefekvéskor az ágyban a Miatyánkot tanítgatja nekem.

Budán hova jártatok?

Mi a *Budahegyvidéki Evangélikus Gyülekezethez* tartoztunk, ott is konfirmáltam *Danhauser Laci* bácsinál 1958-ban és utána *Csegődi Laci* volt a lelkészem, egészen az egyetem elvégzéséig. Konfirmáció után gyerekbibliakört vezettem és a szerdai ifjúsági órákra jártam.

Bár nagypapámat 1952-ben *Dezséry* püspök gyakorlatilag kényszer-nyugdíjazta, ennek ellenére egészen 86 éves koráig(!) lejárt *Gyúróra* helyettesíteni, pedig fájtak a lábai és bottal is nehezen közlekedett. Mivel a parókiáról ki kellett költözniük és nem volt hova menniük, felköltöztek hozzánk, s így mi akkor abban a lakásban heten laktunk.

Családotok evangélikus volt?

Anyai ágon igen, apai ágon pedig katolikus. Hadd említsem meg, hogy nagyapám édesapja *Szákon* volt evangélikus kántortanító, *Jojó* (*Vancsai József*, most győri

Konfirmáció 1958-ban.

lelkész, Jóska és Ildi kisebbik gyermeke – *Szerk.*) meg is találta az anyakönyvekben. Az édesanyja is evangélikus volt, ő egyébként *bokodi* származású. Érdekes, hogy nagyapámék heten voltak testvérek, de felnőtt korra csak ő maradt életben. Sokan haltak meg akkoriban TBC-ben, a testvérei közül volt, akit felnőtt korában vitt el a tüdőbaj.

Ezen a vonalon vagytok rokonok a Judittal?

Igen. A nagyapám testvérének a lánya az ő nagyanyja volt. (*Grőber Ilona Judit* a *Tatai Evangélikus Gyülekezetünk* felügyelője – *Szerk.*) Talán tudod, hogy a húgom és én evangélikusok vagyunk, de az öcsém katolikus, édesapám után. Ismerted édesanyámat, milyen fantasztikus asszony volt, ő az öcsémet is olyan kiváló katolikusnak nevelte, mint minket evangélikusnak... (Halála után találtunk még kis cetliket az iratai között, amin öcsém gyerekkori bűnvallásai voltak felírva a gyónáshoz.) Velünk szemben volt egy kápolna, amit már rég elbontottak, ők oda jártak, de igen gyakran megfordultunk egymás templomaiban is. Nem felejtem el, gyerekként virágvasárnap mindig együtt mentünk le a '*ciszterekhez*' körmenetre.

Az 1950-es évek vadkommunista időszaka – az én általános iskolai éveim időszaka – ami mindent meghatározott, elég nehéz időszak volt. Anyukám minden évben elment az iskolába és beiratott evangélikus hittanra. Volt egy osztálytársam, jó barátnőm – akik 11-en voltak testvérek – őt pedig katolikus hittanra iratta be az édesapja. Persze soha nem indult be egyik se, így engem *Ruttkay Elemér* bácsi tanított otthon, „háznál". Jóllehet nagyapám is ott volt, de pedagógiai megfontolásból – talán szófogadóbbak voltunk így – jobbnak látták, ha más tanít minket.

Mikor végezted az állatorvosit?

Az egyetemet '69-ben végeztük, s utána lekerültünk *Öreglakra*. Ekkor *Jóskával* már rég együttjártunk (másodévtől udvarolt nekem) és az eljegyzésünk is megvolt, de csak később, májusban volt az esküvőnk, mert először édesapám elvesztését akartam feldolgozni, ugyanis amikor az ötödévet elkezdtem, ő szeptemberben meghalt.

Öreglakon nem volt evangélikus templom, így vasárnap a katolikus templomba – Jóska római katolikus, de aztán mellettem evangélikus lett, így 'Orsi' és 'Jojó' is evangélikusok lettek – igyekeztünk éppen, amikor is velünk szembe jött a főállatorvos... Meg is kérdezte: *„Aztán hová tartunk?"* Mondtuk: „Templomba..." Ezen igencsak meglepődött, de annyi haszna azért volt, hogy sokszor nem abajgatott minket a párttitkár... Tudomásul vette, hogy a „másik oldalon" vagyunk.

Családi fotó a gyúrói parókia udvarán.

A lelkészek közül *Nagy Lajos* szolgált leghosszabb ideig a *gyúrói gyülekezetben*: **41** évig, de még nyugdíjazása után sem szakadt el onnan. *1912. január 21-én* foglalta el hivatalát, és *1953. május 1-jéig*, nyugdíjaztatásáig kisebb-nagyobb megszakításokkal állt a gyülekezet élén.

Amikor pedig tehettük, bevonatoztunk Kaposvárra, hiszen autónk még nem volt, az egy más világ volt akkor... se autó, se telefon... Képzeld, Somogyban az állami gazdaságban én még lovas hintóval – lovas fogatom volt, fogatossal – jártam ki a körzetbe. Egyébként jó időben nagyon hangulatos volt.

Engem a *kaposvári evangélikus templomban* keresztelt meg nagyapám. Háború utáni idők voltak, édesapám dombóvári volt, s így tudták csak megszervezni a keresztelőt.

Hogyan kerültetek Tatára?

Egy év Somogy után közelebb, *Tardosra* kerültünk, de *Tarjánban* kellett egy évig laknunk, mert a tardosi szolgálati lakásból a kolléga még nem tudott kiköltözni.

Ez az egy év azért érdekes, mert akkor evangélikusként a református templomba jártunk. Akkor helyettesített ott a héregi református lelkész *Németh Lajos*, akivel hamar összebarátkoztunk. Felesége akkor

Nagy Lajos feleségével, *Fabinyi Erzsébettel.*

várta a második gyermeküket, én pedig *Orsival* voltam terhes. Ez a barátság már 50 éve tart és *Józsinak* aztán ők lettek a keresztszülei. Később, amikor családi segítséggel lett egy kis autónk, akkor fogtuk a mózeskosarat és átmentünk Héregre, s náluk töltöttük az egész vasárnapot. Hol mi vittük az ebédet, hol ők hívtak meg minket vagy együtt elkészítettük... Nagyon szép időszak volt ez is.

Amikor pedig Tardosra költöztünk – éppen akkor született Orsi, én a kórházban voltam *Budapesten*, Jóska pedig költözködött, intézte az ügyeket – hamarosan keresni kezdtük Tatán az evangélikus templomot, akkor még imaházat. Azt nem tudtuk, hogy hol a parókia, de apósod (*Dr. Nagy István* – Szerk.) éppen ott volt, örömmel fogadott minket és nagyot beszélgettünk.

És azóta is minden vasárnap itt vagytok...

Én még úgy tanultam, hogy *„a gyerekek kezét meg kell fogni és el kell menni velük a templomba, mert ez másképpen nem megy..."* Mi ezt tettük, minden vasárnap, amikor csak tehettük, mentünk. *Orsi* és *Józsi* is itt konfirmált apósodnál a tatai gyülekezetben – akkor már itt laktunk.

Vancsai József lelkésszé avatása 2000-ben – Budavári temmplomban.

És Jojó innen indult a teológiára... Ezt hogyan éltétek meg?

Emlékszem, nyolcadikos korában egyszer odajött hozzám, s azt mondta: *„Én elmegyek a teológiára!“* Ezen igen meglepődtem. Aztán, amikor leérettségizett ill. elvégezte az ötödik, a technikusi évet is, máshova adta be a jelentkezését. Fel is vették egy mezőgazdasági főiskolára is, először mégis egy évet itt a tatabányai főiskolán végzett el. De ez nem tetszett neki, mert ahogyan mondta: *„Itt mindenki csak pénzről beszél, és ez engem nem érdekel!“* – és otthagyta. Még ekkor sem adta be a jelentkezését a teológiára. Nagyapám evangélikus lelkész volt és én persze örültem volna, ha ezt választja, de mivel nagyon komolyan átbeszéltük a lelkészi szolgálat nehézségeit úgy az anyagiak szűkösségét, mint a lelki terheket, – mondtam – ebben neki kell dönteni.

Harcolt ő is önmagával...

Igen. S aztán egy nyári este – itt ültünk és beszélgettünk – csöngött a telefon. Édesanyám volt, s elújságolta, hogy éppen az előbb olvasta az *Evangélikus Életben* – ez már a rendszerváltás után volt –, hogy pótfelvételit tartanak a Teológián. Ezt megemlítettem Jojónak, ő azonnal felpattant, kocsiba vágta magát és lement hozzátok, elkérte az Evangélikus Életet, átolvasta és beadta jelentkezését... *Én bizony ezt a fiút még nem láttam úgy tanulni, mint akkor!* Aztán felvették, elvégezte – közben persze megnősült, azért ez nem volt olyan egyszerű – és már több mint 20 éve szolgál evangélikus lelkészként, amiből 17-et *Bakonyszombathelyen* töltött...

És igazán szép mintát adnak, mint lelkészcsalád... Jó látni, ahogyan Kinga is, mint „papné“ teljesen a helyén van.

Természetesen nemcsak édesanyaként, de mint „lelkészunoka“ is nagyon örültem, hogy Jojó végül a lelkészi hivatást választotta. *Bakonyszombathely*en nagyon szerették őket, hiszen egy falusi környezetben sokkal erősebbek a kötődések, főleg úgy hogy a gyerekek a gyülekezet előtt, a gyülekezettel együtt nőttek fel. Mondtam is, neki: *„Kisfiam, azzal számolj, hogy egy városi gyülekezetben* – már a többpapos rendszer miatt is – *sokkal távolságtartóbbak a hívek, illetve lényegesen nehezebben alakulnak ki a kapcsolatok.“*

Nem titok, a következő Lutherrózsában Jojóval szeretnék egy riportot készíteni, s ezekről a dolgokról is megkérdezem őt. Végezetül: hogyan viseltek ezt a szűnni nem akaró covid-bezártságot“?

Most éreztem ilyen borzalmas intenzíven azt, hogy nekem mennyire hiányzik, hogy nem tudok templomba menni. Annyira megbillentett, hogy voltak napok, amikor elsírtam magam. Most, hogy legalább a reformátusokhoz el tudunk járni, visszaállt a lelki egyensúlyom... Az első két alkalommal így is teljesen elérzékenyültem – jó hogy rajtam volt a maszk, mert legalább eltakart – ahogyan ott ültünk a ritkás padsorokban és énekeltünk... Ilyen az életemben nem fordult elő, hogy karácsonykor nem voltunk templomban! Orsiék sem mertek hazajönni.

Jojóék is csak első ünnepen, érintőlegesen voltak itt, aztán másnap *Tardoson* együtt sétáltunk a szabadban. Megnéztem, hogy a katolikus templom nyitva van-e? „Nyitva“ volt, és a rácsig be tudtunk menni... Nekem ez annyira jó érzés volt, már *ez is* nagyon jó érzés volt! Itthon aztán „kiírtam“ magamból... Érdekes, pedig ádventben mindennap átküldted az ‘ötperceseket’ és szépek voltak az áhitatok, nagyon jó volt, de mégsem pótolta a templomi jelenlétet, az valami megfoghatatlanul egészen más.

A templomi istentisztelet egészen más, ezt a közösségi élményt nem lehet csak úgy ‘odavarázsolni’ a nappalba...

Igen a közösség is nagyon fontos, de már az üres templom is különleges érzéseket ébreszt az emberben. Átmozgatja a lelket, feleleveníti az istenes élményeket, intenzívebben érzi az ember a Jóistent...

Erről biztosan tudnál sokat és szebben szólni, mint én, mert az elmúlt 30évben egyszer már bele-beleolvashattam a többtucatnyi teleírt verses füzeteidbe. Az Úristen áldása, a lelkész nagyapa imádságai már csak ilyenek, generációkon átívelnek...

Karácsony – 2020.

Hogy kint rekedtem
is bent vagyok
ez itt az Isten háza
a rácson túl üres padok
az oltár mellett
két csodás fenyő
mennék be
de nem tudok
a könnyem is megered
érzem itt van
és szeret
az ácsorgó röpke csöndben
megszületett, az ünnep
bennem

Dr. Vancsai Józsefné

Nem vagyok az a kimondottan „utazó-típus“... Őseim sem voltak azok, akik *Szarvas* első 34 szabad telepesei között voltak 1721-22-ben. Családfakutatásomat is egyszerűsítették ezzel, hiszen csak ki kellett kérnem a *Szarvas-Ótemplomi Gyülekezet* levéltárából a korabeli anyakönyveket. Ezt az írást két okból indíttatva kezdem el... Az egyik a covid-helyzet miatti utazási korlátozások, a másik személyes és szomorú; elmúlt év decemberében eltemettük *Huszár Miklós* róm. katolikus testvérünket, aki evangélikus feleségével (Ági) együtt évtizedeken keresztül hűséges, aktív tagja volt gyülekezetünknek.

Utazásaink...

Böjti gondolatok élet-útjainkról és céljainkról

Nem csak slágerekben, politikai szlogenekben, de gyakorlatilag minden vallásban gyakran előforduló szimbolikus elem: az *út*. Minden térben és időben zajló folyamat legelemibb jelképe, legeredendőbben az út maga az élet. Átvitt értelemben a „lelkek útja“ alatt érjük a leszületésünket, vándorlásunkat e földi létben, s majdani kimenetelünket is – ahogyan a régiek képzelték – a „föl“ az égbe vagy „le“ a földalatti világba. A nagy világvallásokban egyébként az út, az utazás szellemi vagy valós zarándoklat, amely a hívőt közelebb viszi az Istenhez.

Amíg a középkorban legfeljebb egy-két mindenre elszánt felfedező-utazó indult el a „világvégére“, eladdig mára egyetlen nagy faluvá zsugorodott Földünkön valóságos népvándorlási-, vagy még azt is felülmúló méreteket öltött az utazás...

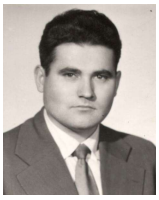

Huszár Miklós *1930. november 30-án* született a Kecskeméthez közeli *Kerekegyháza* községben. Édesanyja *Somodi Etelka*, „B“-listázott köztisztviselő. Édesapja *Huszár János* villanyszerelő mester. Huszár Miklós az elemi iskola négy osztályát Kerekegyházán végezte el, ezután szülei a *Kecskeméti Piarista Gimnáziumba és Diákotthonba* iratták be, ahol 1949-ben jelesen érettségizett.
1954-ben a *BME Veszprémbe kihelyezett Nehézvegyipari Karán okleveles vegyészmérnökként* végzett, jeles eredménnyel. 1953-54-ben gyakornokként a *Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézetében* dolgozott. 1954-től az *Almásfüzítői Kőolajipari Vállathoz* hívták. Végigjárta a szakmai ranglétrát, gyakornokságtól az önálló beruházási osztályvezetőségig. *Párttag soha nem volt.*
Munkája okán gyakran utazott külföldre. Angolból szakmai fordításokat készített, tolmácsolt. Nyugdíjasként még 8 évig dolgozott, ebből 3 évet *Észak-Nigériában, Kadunában*, ahol egy vegyipari gyár beindítását segítette.
Felesége *Paulinyi Ágnes* vegyésztechnikus. *Ágnes* és *Erika* lányaik 1962-ben születtek.

Idegen tájak és kultúrák megismerésének/megtapasztalásának lehetősége „húzóágazattá“ léptette elő a turizmust – sok-sok millió embernek megélhetést biztosítva ezzel. Így aztán nem lepődünk meg, ha az utcán távolkeletről érkezett csoportokat látunk, s megszokással veszszük tudomásul érdeklődő jelenlétüket.

Érdekes azonban, hogy magányosan bóklászó turistákkal nemigen találkozunk – főleg nem az idősebbek között –, s ennek oka elsősorban nem az, hogy egy számukra teljesen más, távoli, idegen világból jöttek.

A régi ember sokkal jobban tartott az utazástól, mint a ma mobilis embere

Úton lenni *veszélyt* jelentett, hamar a kiszolgáltatottság helyzetébe kerülhetett az utazó. Ma sincs ez másképp. Korábban talán rablók és keréktörések tartották rettegésben az utazót, ma más formában, de aggodalomra ok ma is akad.

Az útonlevés az életet, s benne a kihívásokat, örömöket és fájdalmakat, a változás és a változtatás szükségszerűségét jelzi. Ezért fontos, hogy az útnak legyen célja. A tragikus sorsú *Seneca* mondja: *„Ha nem tudod melyik kikötőbe igyekezel, a szelek nem segítenek neked.“*

Mi tehát az élet célja?

Egyesek szerint nincs is cél, mert az „útonlevés“ a folyamatos mozgásban levés, a történésekben olykor mindenáron (élmény)részt-kapni-akarás a cél maga. Korunk ideája, főleg a fiatalok között, akiknek soha nem elég gyors az élet: *„Élj gyorsan és intenzíven!“* (Nagy divatja van az extrémsportoknak, de nem mindenki képes alkatánál, állapotánál fogva az extrém-sportra!) Sok ifjú s „régebb óta fiatal“ (40-50 évesek, akik talán biciklin sem ültek soha, most bivaly-erős motorokkal száguldanak – mert megtehetik...) nem számolnak a keréktöréssel...

Pedig vannak élethelyzetek, amikor élet-rohanásunk sebessége, az utak (vagyis a körülményeink) állapota, s a forgó „kerék“ (élet) teherbírásunk végső határáig vagy azon túlra billent minket: s megállunk. *Nincs tovább*. El kell gondolkodnunk: Honnan jövök, miért vagyok itt, s hova akarok eljutni? Miért is ez az egész nyüzsgés a teremtett világban? Ilyenkor nem szép válaszokat, hanem megoldást keresünk. Megoldást nem „általában“, hanem megoldást személyesen, nekem...

Communio viatorum – úton levők közössége

Míg a filozófia általában ad válaszokat az emberlét nagy kérdéseire, a vallás személyes válaszokat és megoldásokat ígér.

A történelmi keresztény egyházakban/felekezetekben közös a *liturgikus év*, mely lelki utazást tesz *ádventtől húsvétig, húsvéttól ádventig*. Ennek a mostani húsvétra-hangolódásunknak az előkészítő szakasza a böjt. Ennek a *felkészítő gyakorlatnak* elsődleges oka, hogy az egyház hagyományaiban támaszkodik a megtapasztalásokra, ismeri az emberi természet lélektanát: például *nem tudunk gyorsan változni,* egyik élet-állapotból, lélek-álla-

potból a másikba átlépni. Szükségünk van a fokozatosságra, szükségünk van a dolgok, események megértésére.

A nagyböjt tehát egy lelki utazás

...Egy megerőltető *zarándoklat,* ami 40 napig tart. A böjti időszak növeli bennünk azt a tudatosságot, amit a Teremtő is elvár tőlünk. Ezt a tudatosságot a keresztény ember lelki fegyelemmel éli meg. Azzal, hogy vigyáz a szájára, harcol a szenvedélyeivel, pl. a haraggal, nem törekszik vágyai azonnali és szüntelen kielégítésére, jóindulattal viseltet mindenkivel és mindennel, az állatvilággal is, sőt, az egész teremtettséggel.

Aki úton van, idővel elfárad

Ilyenkor le kell ülni, s pihenni kell. Jézus egyházában, az úton levők közösségében (communio viatorum) sincs ez másképp – *természetes* folyamat ez. Sokan mégsem akarják tudomásul venni, hogy az emberi erő véges, s korlátai vannak. A lélek hat a testre, de a lélek állapota is visszahat a testre. Hiába van valaki jó fizikai kondícióban, ha lelkileg gyenge, akkor nem tud teljesíteni.

Elindulva az életúton számtalan csodás dolog vár ránk, hogy felfedezzük őket. A színek és hangok varázslatos tánca, a játék izgalma, a barátság szépsége, a munka alkotói öröme, s majd egyszer a szerelem sorsszerűsége... azaz az egész teremtett világ, s ezen keresztül az Isten maga! *Kirándulni, felfedezni a természetet igen nagyszerű dolog, s ha ezt közösségben tehetjük, az még örömtelibb.* S valóban, ha nincs kivel megosztani az úton tett felfedezéseinket – az igen nagy nyomorúság.

Az első keresztények a hit útján

Ők nem ezoterikus élményeket kereső 'lélek-turisták' voltak, hanem olyanok, akik tudták hová igyekeznek. Sajnos a ma embere sokszor azt gondolja – ezt nevelik/idomítják bele a lelkébe –, hogy a cél maga az útonlevés. Azaz: nem kell különösen gyötörnünk magunkat a válaszok keresésében – Honnan jöttünk bele ebbe a világba? Hová megyünk ki belőle? –, a lényeges, hogy benne vagyunk... Persze, ha ez önmagában megelégítene minket, akkor nem is lenne semmi probléma, a gond az, hogy a „csak-úgy-levés", az életúton való ácsorgás és bámészkodás többnyire nem elégít ki minket, mindannyian többet várunk, akarunk az élettől.

Sok helyre eljut(hat)unk

Sokszor még az egzotikus tájak megismerését is természetesnek véljük, hiszen *el akartunk menni* ide vagy oda, s el is jutottunk. A célbajutás azonban nemcsak elhatározás kérdése. Ezt a hívő ember jól tudja, ezért mondja: *Isten kegyelméből eljuthattam ide vagy oda is*... és ez nem kegyeskedő frázis, hanem beismerése annak, hogy az Istenben bízó ember tudatában van az életére nap mint nap leselkedő számos veszélynek: baleset, betegségek, életünk végességéből adódó tragédiák.

Amikor repülőre ülünk, akkor különösen is érezzük, hogy bizony nem veszélytelen az útonlevés... csak amikor odafönt nem látjuk a légiutak útjelző tábláit, az útfelfestéseket, amikor nem érezzük magunk alatt a kerekek megnyugtató morgását, akkor *hirtelen nagyon tudunk bízni a pilótánkban, no meg abban, hogy a repülőgép egyetlen picurka alkatrésze sem haszontalanul van a helyén, s minden egyes csavart jól meghúztak a repülőgép-szerelők!* Mennyivel bonyolultabb az élet egy repülőgépnél!

Az életünkben is minden egyes történésnek *oka* és *helye* van. Ahogyan terv alapján készült el a repülőgép, ugyanúgy Isten terve alapján készül el a mi életünk is. Kidobálni belőle ezt vagy azt az alkatrészt – amit mi „nagy eszünk" vagy kényelmünk okán haszontalannak tartunk –, olykor végzetes lehet. Ezért a hívő ember *kegyelmi életre* törekszik, s elhordozza a nehézségeket is, hiszen egyrészt tudja, hogy Teremtője a rosszból is hozhat elő jót, másrészt meggyőződése, hogy gondviselése által mindenkit el akar juttatni a célba – Önmagához.

Turista vagy zarándok?

A turista azért keresi a számára idegen „egzotikus" kultúrát, mert – a mi 'jóléti' világunkban – a kultúra belesüllyedt a látványba, megsemmisítette a *bevásárlóközpont* és a *talk-show*... A ma utazó (turista)embere inkább megosztható (vagy inkább megosztó?) képeket, pillanatnyi élményeket, érzéseket gyűjt, mintsem tapasztalatot. Ezt a „nyugati-civilizációs" világot elhagyó turista gyakran mások nyomora közepette teszi, sőt, „vakációjával" még tetézi (mértéktelen fogyasztásával, hatalmas ökológiai lábnyomával) mások nyomorát.

A zarándok tudata a zarándoklat közben *jelentős változáson* megy át, mely számára értelmezhető, valóságos. A zarándoklat tulajdonképpen a beavatás egy formája, s a beavatás a megismerés újabb formáinak kapuja.

Egyéni életünkben (utunkon) sok-sok mindent meg-, s átélünk: járunk kanyargós ösvényeken, csodálatos erdei utakon, s „jól kiépített, hierarchiával aszfaltozott", látszólag egyenes utakon, s bizony vannak sorsdöntő útelágazásaink, s némely tudatos pillanatunkban még azt is megnézzük, hová vezetnek útjaink...

A nagy világvallások tanítása szerint *út* vezet a „megvilágosodáshoz", más terminológiával a megtéréshez. Az ember útja a *megigazuláshoz* (pontosabban: Isten általi *megigazítottsághoz*) mindig kanyargós, vagy legalábbis spirál alakú, mert az ember esendő teremtmény. A kiválasztottaké az egyenes, az ún. *királyi út*. Az evangélium tanítása szerint a királyi utat egyedül Jézus adja, önmagában – Ő mondja magáról – *„Én vagyok az út, az igazság és az élet."* Érdekes, hogy a „királyi út" a középkorban a szerzetesi létformát jelentette, mely mentes a világi lét hiábavaló kanyarulataitól....

Hová utazzunk pandémia idején?

Egyesek szerint sehová, mások szerint hazánkban is számos megcsodálnivaló akad – ezért is vagyunk a turizmus szerint célország – megint mások inkább kivárnak, s nagyobb uticélokat tervezgetnek és reménykednek a korlátozások gyors feloldásában.

A baj az, hogy jelen helyzetünk sokkal bonyolultabb – s egyre csak bonyolódik – mintsem gondolnánk! Először is, a társadalom jelentős része nem a termelésben, hanem az ún. *szolgáltatási szektorban* dolgozik, s vannak országok, ahol 95%-kal esett vissza a turizmus. (A 2008-as nagy tőzsdei botrány idején a csökkenés csak 5% volt!) Másodszor, a fogyasztás csökkenésével „nem forog a pénz", ami a pénzügyi világnak komoly fejfájást okoz. Harmadszor, olyan láthatatalan veszélyhelyzet (a VÍRUS!) állt elő, ami a világ végére is elkíséri az embert... Nem csoda, ha sokan – mert nincs menekülési út – *pánikba* esnek. Kit előbb, kit utóbb, de 'kikezd' a bezártság, a korlátozások – s bár a félösztönös tüntetések *a korlátozások feloldásáért* igazán nem oldana meg semmit – de az élet életszerűtlenségének normává emelése abszurd helyzetbe taszítja az embert.

Mi lenne a megoldás?

Ha tudnák a világ vezetői, akkor legalább részben aszerint cselekednének, de a propaganda-gépezetté silányult média éppen az ellenkezőjéről, az ide-oda-ötletelésekről és kiútkeresésről tudósít naponta. Azt már jól látják, hogy nem folytathatja a világ ott, ahol abbahagyta a globális járvány előtt, mert akkor a vesztébe – környezetszennyezés, klímaválság, amit a gazdasági verseny(?)/háború(!) csak katalizál – rohan. Sajnos az Istentől elszakadt ember mára alaposan feladta a leckét önmagának!

Nincs kiút, csak befelé... Az emlékek és a lelkiség! Az emlékeink sajnos nem mindig a legszebbek, azok feldolgozásához *elengedhetetlen a lelkiség*. Az ember megpróbál csak a „szépre és a jóra" emlékezni, de ez nem mindig sikerül, ha igen, akkor sok lelki seb gyógyulhat. A menedék a *„lelki várkastély"* (Avilai Szent Teréz) *„melynek belsejébe csak egy kapu vezet, s ez az imádság"*.

Nem lehetünk eléggé hálásak a JóIstennek, hogy *Dr. Nagy István* (tatai szószéken elődöm, feleségem édesapja) és a finnországi *Joensuu*ban dolgozó fiatal lelkész *Matti Haunia* valamint az akkori igazgató lelkész *Samuli Ranta* támogatásával elindult egy gyümölcsöző testvérgyülekezeti kapcsolat, amit *Dr. Tapani Nuutinen* és utóda *Tiina Reinikainen* igazgató lelkészek és gyülekezei segítőik odaadóan ápoltak/ápolnak. Az elmúlt közel 40 évben rengeteg felejthetetlen szép élményt élhettünk meg, és számos máig tartó barátság is szövődött gyülekezeteink tagjai között. Ezeken keresztül megélhettük minden utazás célját:

A találkozást!

Őszinte, emberi találkozásainkban rádöbbenhetünk: *Az élet végső értelme nem az ember, hanem Isten*. Az ember kiteljesedését pedig nem lankadatlan törekvése – hogy ti. olyan akar lenni, mint Isten – adja, hanem az Istenben való elrejtettsége. Aki értelmesen vizsgálja a világot az rádöbben: Minden összefügg mindennel, s a legnagyobb összetartó/mozgató/megtartó erő az Isten maga. Ezért bízik Őbenne, s *keresi az utakat*, ahol megélheti Teremtője csodáit, hogy aztán hálát adjon ezekért a találkozásokért, s a gondviselésért, amiben része lehet.

Isten az Élet maga... „Egész"ében megfoghatatlan, részleteiben lenyűgöző, titkaival folyamatosan ámulatba ejtő, az emberek többségét (úgy a háromnegyed részét – Magvető példázata!) mindez mégis kevésbé hatja meg. Az Isten is akkor válik igazán kérdéssé, amikor az élet törékenységét tapasztaljuk meg: betegségben, veszteségben, hiányban, korlátainkban. Amikor életünket beborítja mulasztásaink sötétsége, akkor értékelődik fel a Lélek fénye, amely kivezet minket nehézségeinkből, legyenek azok párkapcsolatiak vagy egzisztenciálisak.

Isten törvényei szerint élni jó, de minden korban az önző ember ennek az ellenkezőjét hiszi. Kevesebb egoista márpedig nem akkor lesz, ha mértéktelenül kielégítést nyernek a felkorbácsolt vágyak, hanem akkor, ha visszanyeri közösségépítő értékét a munka, az alkotás szépsége, s az emberi találkozások mindig Isten felé emelő őszintesége békességet teremt az emberi szívekben.

Egy bizonyos: Mindennapos történéseink hátterében ott van Isten, Aki dobogtatja szívünket, hogy élhessünk... Vajon böjti belső útjainkon legkésőbb a célnál meglátjuk-e, a mi szívünk *miért*, *Kiért* dobog?

fm

„Bizony, bizony, mondom néked: amikor fiatalabb voltál, felövezted magadat, és oda mentél, ahova akartál; de amikor megöregszel, kinyújtod a kezedet, más övez fel téged, és oda visz, ahova nem akarod.“

Jn 21,18

Majd négyezer év távlatából bizonyára minket is megérint ennek a mondatnak a bölcsessége, amit a Mester mond tanítványának, Péternek. (Most vonatkoztassunk el attól, hogy közvetlen ezután egy értelmező betoldást olvashatunk János evangélistától – Ezt azért mondta, hogy jelezze: milyen halállal dicsőíti meg majd Istent.) Az ősi bölcsesség, mely talán a civilizáció hajnalától kísérte az embert, az elmúlás tragikus szépségét foglalja magában – definíciószerű pontossággal.

A mobilitás igen fontos része életünknek, a szabadság megélésének egyik alapvető formája. Modern korunk a mozgásban, az úton-levésben látja a létezés célját. Erre épülnek a „húzó-ágazatok“: turisztika, autógyártás, s ide vehetjük a virtuális „utazást“ is... Mindezeket támogatja-erősíti a 20. század végének nagy találmánya a számítástechnika. Jóléti világunkban – ez a világ lakosságának az egytizede, ahová mi is tartozunk – a slusszkulcs-egyszerűségű mozgási szabadságunkat elsősorban nem az emelkedő benzinárak korlátozzák, hanem az idő. Akár tudomást veszünk róla, akár nem – az idő eljár mindannyiunk feje fölött...

A fiatalsághoz hozzátartozik a „menni-akarás“. Sok szülő tartja érzelmi pórázon felnőtt gyermekét, akinek megvan a saját útja, azaz a saját élete, amit neki kell végig küzdenie, remélhetőleg egy választott társsal, aki hűséges szövetségese ebben egészen a halálig. Szövetségben megöregedni – áldás. Jól tudja ezt a hívő ember, ezért ragaszkodik Ahhoz a Szövetségesséhez, Aki soha el nem hagyja: az Istenhez. Nagyszerű, felemelő, különlegesen szép, ha szerelemből házasodik az ifjú és a leány, ha szerelemben élik életüket, s szerelemben fogják egymás kezét életük végén is. A keresztény ember úgy látja, hogy Isten nélkül ez a „program“ igencsak nehezen valósítható meg, ezért keresi Teremtőjét élete minden dolgában. Vannak, akik úgy döntenek, hogy életükben nincs helye az Istennek – ők azok, akik közül kikerül a legtöbb reménytvesztett, a világot szürkének és hidegnek látó ember...

Az élet értékét az Isten adja. Nem az istenképek a meghatározó fontosságúak, melyeket minden vallás a maga szimbólumkészletével próbál megfesteni, hanem az Egy, Oszthatatlan, Örökkévaló Isten. Tőle jövünk, s hozzá megyünk... akkor is, amikor már menni sem tudunk, mert életünk végére értünk. A kérdés megdöbbentően egyszerű: Földi vándorlásodban kit engedtél be életedbe, ki vándorolt veled?...

Imádkozzunk!
Istenem! Gyakran kell döntenem, nem mindig tudom, melyik irányba induljak... Kérlek segíts, „biztass szeretteddel, hogy meglássam a jeleket, melyeket gondviselő jóságoddal választjaimon elhelyezel! Ámen

Ne tévelyegjetek: Istent nem lehet megcsúfolni. Hiszen amit vet az ember, azt fogja aratni is. Gal 6,7

A céltalanság az egyik – ha nem a legnagyobb – csapás az életben. A mobilitás hevületében élő mai ember nem egyszer nyilvánította már ki: nem is a cél a fontos, hanem az úton levés maga. Vígasza lehet ez azoknak, akik tévelyegnek, akik bolyongnak. Aki azonban találkozásra készül, aki tudja, hogy az út végén őt várja valaki, az egész utazását alárendeli ennek a legfontosabbnak, az egymásra-találás beteljesülésének. Isten megcsúfolása, ha megtagadjuk azt a vonzást, amit gondviselésében születésünk pillanatától halálunkig éreztet velünk. Nyilvánvaló, hogy hova igyekezünk, virágzó földi életünk keserű sziromhullatásai után a termésnek be kell érnie: egy más dimenzióban, egy más világban, ahol már nem idő és tér foglyai vagyunk, hanem az Isten szeretetének részesei. Isten megcsúfolása, ha nem engedjük életünkben kiábrázolódni az Ő szeretetének arcvonásait. Ha a magunk örömeit hajszoljuk, akkor a kívánt harmónia helyett groteszk vigyorrá silányul létünk, ha viszont megosztjuk másokkal mindazt, amit kaptunk, akkor Istennek kedve telik bennünk...

Aratás nincs, csak akkor, ha vetés is van. Ha nem hozunk áldozatot – vagy csak nagyon keveset – a jövőért, akkor nyomorúságos lesz a jövőnk is. (Lásd öregedő Európa!) Vigasztalást mindig adhat az Isten, hogy ti. Ő ott is arat, ahol nem vetett, de földi életünk vonatkozásában más a helyzet. Jézus Urunk mondja: „Aki szelet vet, vihart arat.“ Azaz ne várjunk mást, csak azt, amit vetettünk! Pál is ezt hangsúlyozza, amit vetsz, azt aratod. Ha nem Te, akkor a tieid, – a sorsunkat előre nem láthatjuk – hiszen „más a vető és más az arató"... Micsoda felelősség ez! Akinek nem remeg bele teste és lelke ebbe az isteni mandátumba, az nem is respektálja sem az életet, sem az élet Istenét. Az ilyen embert az élet realitása – a pofonok és kiütések sorozata – legvégül belátásra kényszeríti; mert az ember, amikor hátrahagyja ezt a világot, azt már nem hitetlenül teszi: az Isten vonzása a halál alagútjának közelében nem teoretikus kérdés, hanem a befejezés valósága.

Sok célt tűzünk ki magunknak, a legtöbbet mégsem érjük el. Az egyik ember kesereg azon, hogy ezt sem érte el meg azt sem, a másik pedig azon, hogy még mit nem próbált meg. A bizakodó ember egyetlen célt lát, érez maga előtt: Teremtőjét... Ennek függvényében él, mozog, reménykedik és küzd, s fogadja naponként a felülről érkező kegyelmet.

Uram! Segíts engem mindennapjaimban, hogy meglássam szereteted jeleit a világban, s a magam életében, s hálát adhassak mindezért! Kérlek ne engedd elvétenem a Célt, s add hogy vonzásodban élhessek a mai napon is! Ámen

Vigasztaljon meg engem szereteted, ahogyan megígérted szolgádnak.

Zsolt 119,76

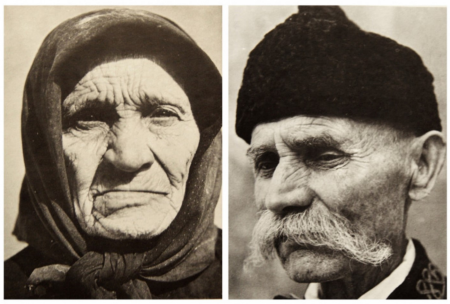

Földi utazásunk során számtalan ok adódik, ami elkedvetlenít, elszomorít, elkeserít minket. Átélni a sikertelenséget, az eredménytelenséget, a betegséget, a veszteséget, mind-mind közelebb vihet Istenhez, de el is távolíthat Tőle. Ha egyedül vagyok, teljesen magányos, nagy valószínűséggel inkább perlekedem az Istennel. Ha van közösség, ahová tartozom, ahol szükség van rám, ahol számolnak velem, akkor bizonyára – mivel együtt vagyunk – közösen könnyebb elhordozni a kereszteket.

A közösség szeretete vigasztal. Ha a közösségben Isten a legfontosabb, akkor az Ő szeretete nyilvánul meg az emberek egymásközti viszonyában is. Aki ugyanis valóban szereti az Istent, az valóban szereti az embertársát is, s viszont is igaz. (Utóbbiak egy részére mondja *Karl Rahner*: anonym-keresztények.)

A vigasztalás ígérete nagy segítség a bajban, a próbatételek között. Ha nem hisszük el, hogy Isten gondot visel mind-

annyiónkról, akkor hamar a reménytelenség mocsarába süllyed az életünk. A reménytelen ember a szalmaszálba is kapaszkodik, mert onnan is segítséget vár... A hívő ember tudja, hogy bár nem látja az Istent, de tudja és érzi, hogy Neki gondja van minden gyermekére. Isten szeretete képes sebeket gyógyítani – az idő soha. Belesimulva Isten tenyerébe átélhetjük és megtapasztalhatjuk, hogy Vele együtt, földi vándorlásunk nem „siralomvölgy", hanem az egymásratalálás – jóllehet kalandos –, de mégis legcsodálatosabb (öröm)forrása.

Uram, Istenem! Hálát adok Neked, hogy életemet csak annyira terheled meg, amennyire képes vagyok azt elhordozni. Add, hogy elfogadva akaratodat megmaradjak a hitben, s gyarapodjak a Benned való ismeretben, s a tőled kapott szeretetben. Ámen

De ha keresni fogod ott az URat, a te Istenedet, megtalálod, ha teljes szívvel, lélekkel keresed. 5 Móz 4,29

Sokan mondják: *„Istent megtalálni nem könnyű!“* Bejárhatjuk az egész világot, s végül rádöbbenünk, a legnagyobb utazást a szívünkben kell átélnünk. Kalandokat keresünk egy életen át, s a legnagyobbat, a legizgalmasabbat, a legkockázatosabbat, s a legkihívásosabbat – azaz az Isten megismerését – mégis kerüljük. Azért is, mert akkor vége a szerepjátszásnak, a „mintha-világnak“, akkor gondolatainkat mindennap átrendezi a Nagy Realitás...

„Megtalálod az Istent...“ ha... Nos ennek a kicsiny szócskának van egy ‘ikerpárja’, ez az „elsőszülött“, az: *„aha!“* A felismerés pillanatos csodája ez, igen ezt akartam, igen ezt kerestem. Az *„aha-effektus“* fontos élet-irányító jel. Amikor rádöbbenünk, hogy nekünk az Isten kell, mert csak *Ő* a gyógyír fájdalmainkra, mert csak *Ő* ad reményteljes napokat, mert csak Benne találunk nyugalmat vétkeink, mulasztásaink miatt egyensúlyából kibillent lelkünknek – akkor az „aha“ után mindig jön a csaló, a sarkotfogó „Jákób-fogalom“ a: ha... s elindul lelkünkben a kételkedés bonyolult aggodalmatkeltő nyikorgó masinája...

Teljes szívvel és lélekkel keresni az Istent, sokak számára ez az extremitásig fokozott érzelmi állapotot jelenti. Ha nincs nyelveken-szólás vagy földreesés, görcsös sírás a „bűnök miatt“, vagy ha elmarad a gyógyítás és a gyógyulás jele, akkor – úgy gondolják – még nincsenek az ÚRnál... A teljesség nem az intenzitás nagyságán múlik, hanem azon, hogy mennyire tudjuk megüresíteni a szívünket... Ha imádság közben „paralell-gondalataink“ vannak – mit kellene csinálnunk vagy mit adjon még meg az Isten ezen vagy azon túl is – akkor még messze vagyunk a teljességtől. Ha szívünket megüresítettük, azaz szegényekké váltunk „lelki értelemben“, akkor már készen állunk a nagy utazásra – ahogyan Jézus Urunk tanítja nekünk – mienk lehet a mennyek országa.

Korunk emberének erkölcsi szabadesése magáért beszél. Önámítás, hogy a bódító zuhanás végtelen időkig tart, következmények nélkül. Az önfeledt „utazásnak“ egyszer vége lesz, az összetöretés – már csak a világot összetartó gravitáció okán is – előre programozott. Az ítéletet tehát nem kerülhetjük ki. Az Isten, aki keresi a gyümölcsöt életünk fáján, egyszer megkérdezi, hol vannak a fügék, amiket vártam tőled. Mit tettél a tálentumokkal, amiket neked adtam? Miért nem forgattad? Hány és hány vincellért küldtem életedbe, akik körbeástak, ágaidat megmetszették, éltető vízzel öntöztek, s te gyümölcstermés helyett csak azzal törődtél, hogy minél nagyobbra növekedj, vastagabb ágaid legyenek, s mindenki ámuljon nagyságodon, aki elhalad melletted... Túlélni a zuhanást nem lehet csak egyféleképpen: észrevesszük a láthatatlan hátizsák kioldó-zsinórját, amit ha hittel meghúzunk, kibomlik életünk mentőernyője, melyen ez áll: *Jézus*. Csakis így landolhatunk biztonsággal Isten tenyerébe...

Uram! Te látod fekvésemet, kelésemet és járásomat. Látod a szívemet, s látod azt is, amit én még nem látok. Adj nekem bizodalmas hitet Tebenned, hogy ne veszítsem el fejemet, hogy megőrizzem szívemet. Add, hogy esélyt adjak Neked életemben, hogy erőd által munkálkodj életemben... Ámen

Azt az embert, aki féli az URat, oktatja ő, hogy melyik utat válassza. Zsolt 25,12

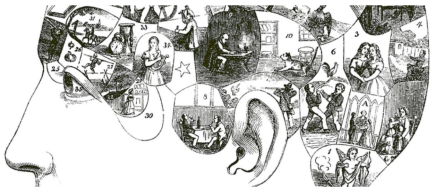

Életünk után a legnagyobb ajándék a szabad választás lehetősége. Ezért ha valaki nem választhat szabadon, az nem is él valójában. Mindennapjaink a folyamatos választásra épülnek, kikerülni a döntéseket nem tudjuk – bár néha nagyon szeretnénk – mert igen nehezünkre esik a választás. Ha világosan látnánk, hogy egy-egy választással hova jutunk el, bizonyára kevesebb lenne a rossz döntések miatt megromlott életű ember.

Az egyik alapvető gondunk, hogy csak a horizontig látunk. Pedig életvezetésünkben nem csak azt kell látnunk, hogy mit hoz a holnap, arra is figyelmet kell fordítanunk, mit hoz a holnapután, a közeli s a távoli jövő... A legnagyobb gond

LÉLEKLÁTÓ VÍG ÜZENET

Üdv a lelkiismeretnek s dicsőség Istennek!
Mauriac asztalára virág-szirmok hulltak
s könyve a Viperafészek
szalutál múlandósága tükrének

ámbátor tudott dolog
visszahozni egy letűnt századot
s utólag valósra váltani fordulóját
tán még ő se képzelhette módját
valójában ki tudhatja azt ma már
mikor s hol esett az idők során
ott a franciáknál-e
vagy más történelme tette
háborúk folytán hogy
kiüresedve
a jók lelke elvesztette átütő erejét
s
megválaszolatlan kérdés marad
bárkit tükrével szembesítve
egyáltalán embertől elvárható-e
Isten teremtményeként
lássa be ítélőereje
esetlegességét
a l é l e k maga ellenben
igaz képmására ébredve
való s igaz közti eltérésnek
legjobb mérnöki bizonyosság s legfőbb
lehetőség lehetne
ha mind többen volnának
kik példájára az Emberfiának
pünkösdi lelkülettel
Teremtőjüket
mindenkor meg a k a r j á k vallani
mert nemcsak hiszik de t u d j á k
minden okozat v é g s ő o k a Isten
kinek léte nélkül e világnak rég
ö s s z e kellett volna omlani
kik bűnnel nem alkudva
sejtszinten é s z l e l n é k
az Úr Kenyerét ki nem eszi s Borával nem él
magát Teremtője Szeretetébe nem ajánlja
s mit csak az ÉL-Ő EGY ISTEN vihet végbe
nem bízza azt irányító jobbkezére
ha nem volnának kik legjobban tudják
időről-időre megújítania magát
m'ért kötelessége az embernek

korunk elmehasadt világába ilyen
jótettre-kész érzékeny beavatottak
hivatalosból lett választottak
emberségben s lélekben bátrak
közénk barátnak ha nem képződnének

békével a lelkemben
én sem vallhatnám e versben

FÖLDÖN ÉS A MENNYBEN
HISZEK EGY ISTENBEN
AZ EMBERFIÁBAN
ÉS A SZERETETBEN

H. T. Klára

persze az, ha az ember csak az orráig lát... A döntés felelősségét tehát mindannyian átéljük, még ha ez mélységében nem is tudatosul minden napunkban.

A döntések meghozatala nehéz, de ha egyedül kell meghoznunk azt, akkor az még nehezebb. Ezért olyan jó, ha van mellettünk valaki, aki velünk érez, mellettünk áll, s ugyanabba az irányba néz, mint mi! Sokan félnek a döntéstől, mert a kimondott igenek vagy nemek következményeinek elhordozására már nem éreznek elégséges erőt magukban. A döntésképtelenség okai sokrétűek, de végülis visszavezethetőek a hitetlenségre, s reménytelenségre. Amikor elfogy a jövőbe vetett hit, amikor elhalványul a Gondviselő Istenbe vetett remény, akkor ezzel együtt megszűnik a készség az élet ízének érzékelésére is.

Az élet ízét pedig a mozgás, a történések s a találkozások adják. (Jól tudják ezt a reklámszakemberek, meg is tévesztik a tapasztalatlan, kezdő utazókat.) Ezek a meghatározó élmények tehát akkor történnek velünk, amikor úton vagyunk. S minél inkább tartozunk valakihez, annál inkább átérezzük milyen jó megosztani másokkal – mindenek előtt a Társunkkal – az utazás élményét, felfedezéseit. Az Isten félelme (pontos fordítás szerint: tisztelettel teli félelme) pedig nemcsak helyes irányt ad életünknek, de biztonságot is nyújt. Aki Teremtőjében bízik, az nem keseredik el végzetesen akkor sem, ha egyedül maradt/van. Tudja, hogy Gondviselő Istene szereti őt, s megadja azt, amire szüksége van, s nemcsak a jó és rossz szétválasztásában, de a jó és jó közötti választásban is megsegíti, s minden út végén atyai szeretetével hazavárja.

Az áhitatok **2006-2014** között“ az Útmutatónk alapján honlapunkra írt https://tata.lutheran.hu/napiuttablazat_2006_2014.htm *„netperces“*-eimből valók.

Lágerbeli ökumené...

A kommunizmus áldozatainak február 25-i emléknapján is jellemzően online-programokat tartottak. Az interneten közvetített konferenciákon, kisfilmekben, plakátokon emlékeztek az áldozatokra, akiknek a száma Kelet-Közép-Európában elérheti az *egymilliót*: ennyien vesztették életüket kivégzés, éhínség miatt vagy kényszermunkatáborban.

A kommunista diktatúrák halálos áldozatait világviszonylatban közel százmillióra becsülik. Jóval többre tehető azoknak a száma, akiket a diktatúra hétköznapi valósága testileg és lelkileg megnyomorított. A rendszer áldozata volt az is, akit vallattak és kínoztak, akit megbélyegeztek, akit kirekesztettek vagy börtönbe zártak, akit csoport- vagy vallási hovatartozása miatt üldöztek; mindenki, akit megfosztottak a szabad cselekvés és választás lehetőségétől.

Akik haztérhettek...

Sokan küzülük hazatérve mind megírták vagy elbeszélték rabságuk történetét – ki vékony könyvecskében, ki vaskos kötetben. Különös, hihetetlen találkozásokról írnak. Szinte összezsugorodni látszik az irdatlan méretű Szibéria, mert a fogság éveiben a szovjet büntető intézményrendszer átláthatatlan rengetegében rendre ismerős paptársakba botlottak. Szinte körkörös a hivatkozások sora, a szálak hihetetlen módon érnek össze...

Mindegyikük felidézi legalább néhány kárpátaljai és más oroszországi görögkatolikus pap alakját. Velük igen nagy számban lehetett találkozni akár az ungvári vagy a lembergi börtönben, akár a szibériai táborrengetegben.

A kárpátaljai görögkatolikus papokat *Olofsson Placid* atya is felemlegette. Egy 2001-ben tartott előadásában – jóval megelőzve a későbbi évtizedek minden óvatos elméleti-teológiai közeledését – a *Gulagon a gyakorlatban már kiválóan működő ökumenizmusról* is beszélt. Rabtársával, *„N. Sanyi”* evangélikus lelkésszel például szó szerint megfelezték – kettétépték – a rendelkezésükre álló egyetlen Bibliát, hogy minél több társuk olvashassa. „Megírta a memoárjait, még kéziratban elküldte nekem, azóta meg is jelent nyomtatásban” – emlékezik a bencés pap „N. Sanyira”. Mi azonban tudjuk – a monogramtévesztés ellenére is tudnunk kell! –, hogy nem lehet szó másról, mint B., azaz *Böröcz Sándorról*, az 1949-ben huszonöt évi kényszermunkára ítélt és 1955-ig a szibériai *Vorkután* raboskodó körmendi evangélikus lelkészről.

A rövid tisztelgő reflexió alapját az az *Evangélikus Élet* magazin 81. évfolyam, 21. számában megjelent cikk képezi. https://www.evangelikus.hu/cikk/evelet-gyoni-gulag

„Hittel és nevetéssel még a fájdalom is enyhül...”

Klasszikus probléma...

Prédikáció közben odaszól a rabbi a samesznak:

– A hátsó sorban hangosan horkol egy zsidó, menj oda és ébreszd fel!

– Jól adja... – dohog a samesz –, *maga altatta el, hát ébressze fel maga!*

Minden relatív

Kohnné bejelenti a rabbinak, hogy válni akar, mert nincs megelégedve a férjével.

– Rendben van – bólint rá a rabbi –, *de előbb süss egy kalácsot a férjednek, ám a hozzávalókat a szomszédasszonyaidtól kérd kölcsön!*

Kohnné elmegy Grünnéhez lisztet kérni, elmondja, mire kell.

– Még te nem vagy megelégedve az uraddal? Hát mit szólnál, ha olyan kártyás, lump alak volna, mint az én Grünöm?!

Weisznétől cukrot kér kölcsön Kohnné a válási kalácshoz.

– Lenne csak a te urad a Weisz, ez a goromba, brutális fráter – méltatlankodik a szomszédasszony –, *megtanulnád a magadét megbecsülni!* Blauné, akitől vajat akarna kölcsönkérni, sírva mondja:

– Még kenyérre sem telik, nemhogy vajra! Az én uram minden pénzét a nőkre költi.

Az asszony hazaszalad, és az ura nyakába ugrik: *– Kohn, te vagy a legjobb férj a világon!*

Talpraesett...

Hittanórán a rabbi elmesél egy történetet a gyermekeknek: *– Egy szegény kisfiú arra kérte Jahvét, tegyen csodát, hogy ő az ajándékba kapott hegedűn játszani tudjon, és a hegedűjével eltarthassa az édesanyját. A csoda megtörtént, a szegény fiú a hegedűjével biztosította édesanyja megélhetését. Meg tudnátok-e mondani, hogy az Úr miért nem küldött pénzt a fiúnak, hanem inkább keresethez juttatta?*

– Ugyan, rabbi, hogy kérdezhet ilyet! – szemtelenkedik Móricka. *– Az Úr csak nem ad ki pénzt ott, ahol csodát is tehet!*

Hhmm...

Egy katolikus pap és egy rabbi találkoznak. A pap megkérdezi a rabbitól:

– Mondd csak rabbi, miért van az, hogy a zsidó ember kérdésre mindig kérdéssel válaszol?

A rabbi erre azt feleli:

– Hát már miért ne kérdezhetne az a szegény zsidó?...

Védekezés

A hitközségi elnök méltatlankodva mondja a rabbinak:

– A te fiad teljesen megbolondult, rabbi! Bement a kocsmába, falatozott a sertéskarmonádliból, csókolgatta a pincérnőt...

– Nü, éppen hogy nem bolond, akkor lenne az, ha a pincérnőből falatozna és a karmonádlit csókolgatná!